

Samenwerken aan preventie: Venray op weg naar de gezondste jeugd en de gelukkigste senioren in Limburg

Dit is de derde brochure in een reeks van vijf over regionale en lokale preventieakkoorden. Deze reeks laat praktijkvoorbeelden zien over de totstandkoming van de akkoorden. In elke brochure staat een gemeente centraal die laat zien hoe zij dit heeft aangepakt en wat een belangrijke voorwaarde is geweest om te komen tot een breed gedragen akkoord. De brochures zijn het resultaat van een samenwerking met Pharos, expertisecentrum gezondheidsverschillen. Het terugdringen van gezondheidsachterstanden is een van uitgangspunten van het preventieakkoord.

In deze brochure: Venray

Samenwerken aan preventie? Leer ook vooral van anderen!

Het nationaal preventieakkoord krijgt ook op lokaal en regionaal niveau steeds meer handen en voeten. Veel gemeenten en regio's gaan samen aan de slag met de lokale uitvoering. Via deze brochure (de derde uit een reeks van vijf) deelt de VNG lessen vanuit verschillende regio's. Met als doel om gemeenten, maar ook andere relevante partijen zoals GGD'en, patiëntenorganisaties, zorgaanbieders, zorgverzekeraars, sportverenigingen, onderwijsinstellingen en ondernemers praktische tips te geven om met preventie aan de slag te gaan.

De Rijksoverheid heeft met meer dan zeventig organisaties een nationaal preventieakkoord afgesloten. Met dit akkoord willen deze organisaties roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik aanpakken om zo de gezondheid van veel Nederlanders te verbeteren. De VNG heeft het akkoord ondertekend om gemeenten te stimuleren en te ondersteunen bij het tot stand komen van een lokale of regionale aanpak van preventie. Nu duidelijk is dat gemeenten ook uitvoeringsgeld kunnen krijgen na het afsluiten van een preventieakkoord, is dit extra relevant. In de regio's waar partijen aan de slag zijn gegaan, zien we dat zij hierbij tegen verschillende uitdagingen aanlopen. Deze uitdagingen hebben we vertaald in lessen voor partijen die met een lokale preventieaanpak aan de slag gaan.

Om gemeenten te helpen bij het komen tot een lokale of regionale aanpak is een ondersteuningstraject ingericht. Meer informatie over het ondersteuningstraject voor gemeenten: <https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/lokale-preventieakkoorden>

Leefstijlakkoord Venray, preventie- en sportakkoord in één

Een preventieakkoord en een sportakkoord naast elkaar? Venray maakt er één akkoord van en noemt het een leefstijlakkoord. Het Leefstijlakkoord Venray is een gezamenlijke inspanning van organisaties, instellingen, bedrijven en verenigingen om bij te dragen aan een fitter, gezonder en vitaler Venray.

Direct toen Venray aan de slag ging met het opstellen van een sportakkoord, realiseerden betrokken partijen zich dat sport een heel goed middel is om de leefstijl van inwoners te verbeteren. Het verbeteren van de leefstijl is ook de kern van het Nationale Preventieakkoord, dus was het voor Venray logisch om alles in één akkoord onder te brengen.

“Venray maakt met het Leefstijlakkoord de verbinding tussen sport, gezondheid en het sociale domein. Inmiddels nemen meer dan 90 partijen deel aan het akkoord.”

Anne Thielen, wethouder Venray

In de volgende hoofdstukken belichten we belangrijke succesfactoren in deze lokale aanpak.

1 Een goede basis

In Venray lag al een mooie basis voor samenwerking tussen verschillende organisaties. Dat maakte het mogelijk om op korte termijn met het hele maatschappelijke speelveld in Venray te komen tot een ambitieus leefstijlakoord.

De gemeente legt namelijk al sinds 2014 de verbinding tussen sport, beweging en gezondheid vanuit 'Venray Beweegt'. Hierin is Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG), waaraan Venray ook meedoet, ondergebracht. Doordat de drie programmaregisseurs van 'Venray Beweegt' in dienst zijn van de gemeente, zijn de lijnen met de andere programma's binnen de gemeente kort en kan snel verbinding worden gelegd. Hoewel het Leefstijlakoord zich bewust richt op alle inwoners van Venray, is er door deze verbinding ook voldoende aandacht voor mensen met gezondheidsachterstanden.

Vanuit 'Venray Beweegt' heeft de gemeente de afgelopen jaren hard gewerkt aan een netwerk van partners dat zich actief inzet op een verbetering van de gezondheid van haar inwoners. Venray had zelfs de primeur om de eerste gemeente te zijn waarin alle supermarkten actief deelnemen aan de verbetering van de leefstijl van jongeren.

Meer informatie kun je vinden op <https://www.venraybeweegt.nl>

Voorbeeld van een wijk waar alles samen komt: Brukske

De acties uit het Leefstijlakoord komen onder andere samen in de wijk Brukske. In deze wijk wonen veel mensen met gezondheidsachterstanden. Niet alleen wordt in die wijk ingezet op de 'Gezonde School', maar ook op andere aanpakken die via het sociaal domein uitgevoerd (gaan) worden. Dit zijn onder andere: het project kansengelijkheid, de aanpak eenzaamheid, de aanpak gericht op mensen met een psychische beperking en de inzet van gezinscoaches. Zo hoopt Venray ook voor deze groepen zo goed mogelijk aan te sluiten bij wat zij nodig hebben om aan hun gezondheid te werken.

2 Motiveer partners tot ondernemerschap

Het proces om tot een akkoord te komen is vaak bestuurlijk en politiek. In Venray besloot men om dit anders te doen. Er was al veel voorwerk gedaan en er was al een groot netwerk van relevante organisaties. Venray heeft daarom niet gekozen voor een formateur met bestuurlijke en politieke ervaring, maar voor een maatschappelijk betrokken ondernemer.

De gemeente Venray durft met deze keuze van het gebaande pad af te wijken. Op basis van de vele deelnemers aan het akkoord, kan dit zeker een succesvolle keuze worden genoemd. Zo doen veel maatschappelijke en commerciële partijen mee en is het gelukt om alle deelnemende partijen aan te sporen tot ondernemerschap. Partners investeren gezamenlijk in een project, plukken er samen de vruchten van en zijn bereid opnieuw te investeren. De gemeente Venray draagt bij aan dit systeem en vergroot zo de slagkracht van iedereen. Ze noemen dit in Venray het 'sportecosysteem'.

“Je komt er niet met projecten die leven zo lang er subsidie is. Als deelnemende partijen hun investeringen kunnen terugverdienen, zijn ze ook weer in staat opnieuw te investeren in leefstijlverbetering.”

Maurice Ambaum, de formateur van het Leefstijlakkkoord in Venray

3 Toon Lef!

In Venray is een ambitieus akkoord opgesteld om de gezondheid van alle inwoners te verbeteren. Het akkoord bevat vijf duidelijke doelen en alle ondertekenaars hebben zich hieraan verbonden.

Deze doelen zijn:

1. De gezondste jeugd in Limburg.
2. De gelukkigste senioren in Limburg.
3. Inclusief sporten en bewegen in een positieve en veilige (sport)omgeving voor mensen voor wie dit niet vanzelfsprekend is.
4. Versterken van sportverenigingen.
5. Vergroten van de duurzame inzet van werknemers van Venrayse bedrijven.

Samenwerkingsverbanden van partijen die het akkoord hebben ondertekend konden vervolgens projectaanvragen indienen. Hieruit zijn tien projecten geselecteerd die samen alle inwoners van Venray bereiken. De projecten raken de hele levensloop: van baby's met het speciale leefstijlprogramma voor prille ouders, tot ouderen met dementie die hun hart kunnen ophalen in een speciaal sportcafé.

4 Aldoende leert men

Venray heeft veel vertrouwen in de samenwerkingsverbanden van organisaties die met de projecten aan de slag zijn gegaan. Maar het blijft spannend wat het resultaat wordt. In Venray is daarom veel aandacht voor evalueren en waar nodig bijsturen.

Het bevolkingsonderzoek dat de GGD'en uitvoeren, moet in 2022 uitwijzen of Venray echt de gezondste jeugd en gelukkigste senioren van Limburg heeft. In de tussentijd monitoren de projectpartners de uitkomsten van de tien projecten. Deze uitkomsten delen zij met één van de drie programmaregisseurs van Venray Beweegt. Bij (bijna) alle projecten is een programmaregisseur aangesloten die de projectpartners kan informeren en adviseren. En die ook de rol van aanjager of ontwikkelaar binnen een project mede kan pakken.

Venray hanteert het 'al doende leert men - principe'. Wanneer blijkt dat deelname aan projecten tegenvalt of dat bepaalde groepen ondervertegenwoordigd zijn, dan kunnen projectpartners hierop bijsturen. De formateur blijft de ontwikkelingen

volgen en wil daar waar het kan (digitaal) samenkomen om gezamenlijk te kijken hoe het ervoor staat door de uitkomsten af te zetten tegen de ambities.

De resultaten van alle inspanningen zijn uiteraard pas op de langere termijn bekend. Via de verschillende websites die we in deze brochure hebben genoemd, blijf je op de hoogte van de ontwikkelingen.

Interessante links en extra informatie

Meer informatie over het ondersteuningstraject voor gemeenten:

<https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/lokale-preventieakkoorden>

Meer informatie over Venray:

<https://www.venraybeweegt.nl>

<https://leefstijlakkkoordvenray.nl/>

Sociaaleconomische gezondheidsverschillen (SEGV) zijn systematische verschillen in gezondheid en levensverwachting afhankelijk van iemands positie in de maatschappij, veelal uitgedrukt in sociaaleconomische status (SES). Sociaaleconomische status wordt bepaald op basis van opleiding, inkomen en positie op de arbeidsmarkt. SEGV zijn over de hele wereld aangetoond. In Nederland leven mensen met basisonderwijs of vmbo gemiddeld zes jaar korter en zelfs vijftien jaar in minder goed ervaren gezondheid dan mensen met een hbo of universitaire opleiding.

Zie voor meer informatie de website van Pharos:

<https://www.pharos.nl/factsheets/sociaaleconomischegezondheidsverschillen-Segv/>

Het stimuleringsprogramma GezondIn helpt GIDS-gemeenten bij het versterken van hun lokale aanpak van gezondheidsachterstanden. GIDS staat voor 'Gezond In De Stad'. De GezondIn-adviseurs van Pharos en Platform31 ondersteunen gemeenten hoe zij hun lokale aanpak kunnen versterken, verspreiden kennis en brengen professionals uit alle domeinen bij elkaar.

Kijk op www.gezondin.nu

GEZOND IN ...
STIMULERINGSPROGRAMMA GIDS
LOKALE AANPAK GEZONDHEIDSACHTERSTANDEN

www.gezondin.nu

www.pharos.nl

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93
info@vng.nl

oktober 2020

vng.nl